

30.4.2026

Ympäristöministeriö

Referens - Viite: VN/36213/2025

Ärende - Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Yhdyskuntarakentamislain valmistelun tarkoituksena on uudistaa säännökset, jotka koskevat kuntien katujen ja muiden yleisten alueiden suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa, teknisten verkkojen sijoittamista kuntien yleisille alueille, katutöiden ohjaamista sekä hulevesiä koko rakennetussa ympäristössä. Säännökset sisältyvät nykyiseen alueidenkäyttölakiin (132/1999, ent. maankäyttö- ja rakennuslaki), lakiin kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978; kunnossapitolaki) sekä maankäyttö- ja rakennusasetukseen (895/1999).

Esitysluonnoksessa todetaan, että kunnossapitolain tai kaavojen toteuttamisesta annetun lain (132/1999) katuja ja muita yleisiä alueita sekä hulevesiä koskeva lainsäädäntö ei sisällä kulttuuriympäristön huomioon ottamiseen velvoittavia säännöksiä, lukuun ottamatta johtojen, laitteiden ja rakennelmien siirtämistä koskevaa kaavojen toteuttamisesta annetun lain (132/1999) 89 §:ää. Museo ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että esitysluonnoksessa pyritään korjaamaan aiemman lainsäädännön puutteita kulttuuriympäristön huomioon ottamisen osalta. Esitysluonnoksessa todetaan nykytilanteesta, että tarkoituksenmukaisinta olisi ottaa kulttuuriympäristön arvot huomioon jo yleisiä alueita koskevan suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon yhteydessä sen sijaan, että asia ratkaistaisiin käynnistämällä rakennusperintölain mukaisia prosesseja, mikä on voinut johtaa pitkiin muutoksenhakuprosesseihin, hankkeiden viivästymiseen ja viranomaisten resurssien kustannustehottomaan käyttöön. Museo pitää tärkeänä sitä, että luonnoksessa on oivallettu lainsäädännön puutteiden johtaneen edellämainittuihin epäkohtiin. Sen lisäksi, että epäkohtien poistaminen voi sujuvoittaa yhdyskuntarakentamisen prosesseja ja auttaa käyttämään viranomaisten resursseja aiempaa tehokkaammin, prosessien sujuvoittaminen auttaa todennäköisesti myös muokkaamaan yhdyskuntarakentamisessa asenteita kulttuuriympäristömyönteisemmiksi ja osaltaan edistää kulttuuriympäristön suojelua pitkällä aikavälillä.

Esitysluonnoksessa määritellään kulttuuriympäristö seuraavasti: *Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta syntyneitä ja muovautunutta ympäristöä.*

30.4.2026

Kulttuuriympäristöön liittyy myös aineettomia ulottuvuuksia, kuten ihmisyhteisön suhde ympäristöönsä ennen ja nyt, sille annetut merkitykset ja tulkinnat sekä sen erilaiset nimeämiset. Kulttuuriympäristöihin kuuluvat rakennukset, rakennelmat, rakennetut alueet, arkeologiset jäännökset, kulttuurimaisemat ja perinneluontotyypit. Kulttuuriympäristökäsité ei ota suoraan kantaa ympäristön merkittävyyteen, mutta käsitettä käytetään usein, kun halutaan tuoda esiin alueen tai kohteen arvoja. Museo pitää luonnoksen kulttuuriympäristön määritelmää onnistuneena. Lisäksi esitysluonnoksessa todetaan: Rakennetulla kulttuuriympäristöllä, arkeologisella kulttuuriperinnöllä ja maisemalla on keskeinen merkitys hyvän ja viihtyisän elinympäristön rakentamisessa. Kerroksellinen ja monipuolinen kulttuuriympäristö toimii alueilla veto- ja pitovoimatekijänä. Se tukee myös kestävästä kehityksen tavoitteita. Museo yhtyy edellä olevaan näkemykseen. Kulttuuriympäristön vaalimisen merkitys on viime aikoina ymmärretty jopa osana yhteiskunnan henkistä kriisinkestävyyttä ja turvallisuusstrategiaa. Hyvinvoivaa yhteiskuntaa rakennetaan kunnioittamalla ja vaalimalla kulttuuriympäristön arvoja.

Valitusoikeutta yleisen alueen suunnittelussa käsittelevän pykälän 83 mukaan valitustusoikeus on yleisen alueen suunnitelma-alueeseen rajautuvan naapurikiinteistön omistajalla ja haltijalla sekä viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa kuin myös alueellisilla vastuumuseoilla. Museo pitää valitusoikeuden olemassaoloa hyvin tärkeänä, sillä ei ole olemassa muuta alueellista tahoa, jolla olisi tarvittava kulttuuriperinnön asiantuntemus. Vaikka alueellisia vastuumuseoita ei ole museolaissa (314/2019) määritelty viranomaisiksi muun muassa siksi, että osa alueellisista vastuumuseoista voi olla säätiöiden ylläpitämiä, ne tekevät käytännössä alueellista viranomaistyötä kulttuuriperintöä koskevilla asioilla, eikä muuta vastaavaa tahoa ole. Alueellisten vastuumuseoiden työn viranomaistyöluonteesta kertoo myös se, että alueellisten vastuumuseoiden työntekijöihin voidaan tietyissä tapauksissa jopa soveltaa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Lakiluonnoksen 3 §:n kohdassa 14, jossa määritellään osalliset, alueelliset vastuumuseot ovat toimialaan ja -alueellaan aina samaan tapaan osallisia kuin viranomaiset.

Lassi Patokorpi
Museonjohtaja, Länsi-Uudenmaan museo

Beredare - Valmistelijat: Tanja Ranta, arkeologi, Länsi-Uudenmaan museo
Jaakko Ervasti, arkeologi, Länsi-Uudenmaan museo

För kännedom - Tiedoksi: Museovirasto, Kulttuuriympäristöpalvelut
Lupa- ja valvontavirasto

30.4.2026

Lausuntopalvelu

Bilagor - Liitteet

Dokumentet har signerats elektroniskt i ärendehanteringssystemet. Underskriftens riktighet kan verifieras i registraturen.

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa kirjaamosta.